

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет імені О.О.Богомольця

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять для студентів

Навчальна дисципліна: ОК25 Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Кафедра педіатрії № 2

Затверджено на засіданні кафедри від 26 серпня 2024, протокол №1

Розглянуто та затверджено: ЦМК з педіатричних дисциплін

від 29 серпня 2024 протокол №1

Тема заняття: Лейкемії та лімфоми у дітей.

Компетенції:

- проводити оцінку загального стану дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм;
- виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (анемічний, геморагічний, гіперпластичний, жовтяничний, кістково-суглобовий, інфекційно-некротичний, запальний синдром, синдром лихоманки);
- за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання;
- збирати анамнез, оцінювати фізичний дитини, стан органів та систем організму на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію: загальний аналіз крові, сечі, лактатдегідрогеназа, сироваткове залізо, протеїни крові, білірубін та його фракції, маркери запалення, показники мієлограми, ліквору, інструментальні методи візуалізації органів грудної та черевної порожнини, лімфатичних вузлів);
- встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм;
- проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування;
- виконувати медичні маніпуляції (визначати групи крові, резус-належність, вимірювати артеріальний тиск, встановлювати назогастральний та орогастральний зонд, проводити введення лікарських речовин (в/в струминне та крапельне), проводити огляд й оцінювання зовнішніх статевих органів хлопчиків для виявлення гіперпластичного синдрому).

Мета:

Формування фахових компетенцій; досягнення програмних результатів навчання в процесі обговорення теми та виконання самостійної роботи за темою; опанування практичними навичками та методами надання невідкладної допомоги.

Обладнання:

манекен дитини молодшого віку, стетоскоп, пульсоксиметр, назогастральний та орогастральний зонд, шприці, катетер, система для в/в, одноразові рукавички, пелюшки, антисептик для обробки рук.

План та організаційна структура заняття

Назва етапу	Опис етапу	Рівні засвоєння	Час
Підготовчий	<i>Організаційні питання</i> <i>Мотивація навчання:</i> Гемобластози знаходяться серед п'яти найпоширеніших пухлин, вони займають 30% серед новоутворень перших 5 років життя серед дітей.	Ознайомлювальний	25 хв

	<i>Контроль початкового рівня знань (тестовий контроль та усне опитування):</i> 1. Які захворювання відносяться до групи гемобластозів? А. Лимфопатії. В. Саркома Капоші С. Неходжинська лимфома. D. Хвороба Фанконі 2. Який тип гемобластозів притаманний дітям раннього віку А. Ходжинська лимфома В. В-лимфобластна лимфома С. Миселобастна лейкемія D. Т-лимфобластна лейкемія Е. Неходжинська лимфома 3. Який метод діагностики найточніше визначає особливості лікування та прогноз у дітей, хворих на гемобластоз А. Мієлограма В. Цитогенетичний аналіз С. Імуногістохімічний D. Гістологічне дослідження лимфовузлів Е. Протоचा цитометрия 4. Яка клінічна ознака не є характерною для мієлоїдної лейкемії? А. Анемія В. Гепатоспленомегалія С. Збільшення лімфатичних вузлів D. Спонтанні синці, кровотеча з місць венепункції, кровотеча з ясен або тривала носова кровотеча. Е. Осальгії 5. Що з перерахованого характерно для хвороби Ходжкіна? А. Болісна, чутлива, щільно-еластична шийна, зрощена з оточуючими тканинами лімфаденопатія В. Безболісна, нечутлива, щільна шийна або надключична, не зрощена з оточуючими тканинами лімфаденопатія	Відтворювальний	
--	--	-----------------	--

	С. Безболісна, чутлива, еластична шийна або надключична лімфаденопатія		
Основний	<i>Виконання практичних завдань:</i> - демонстрація тематичного хворого/історії хвороби у педіатричному відділенні; - вивчення анамнезу; - оцінювання результатів лабораторних та інструментальних методів обстеження; - на підставі анамнезу, даних огляду та результатів лабораторних та інструментальних досліджень встановлення попереднього клінічного діагнозу; - визначення чинників та патогенетичних механізмів розвитку захворювання; - стратифікація хворих (групи ризику) - призначення лікування (невідкладні заходи, медикаментозне лікування, особливості цитотоксичної терапії, визначення ускладнень); - визначення заходів щодо профілактики рецидиву; - відпрацювання медичних маніпуляцій з використанням манекену дитини раннього віку.	Ознайомлювальний Ознайомлювальний Реконструктивний Творчий Відтворювальний Творчий Творчий Ознайомлювальний Реконструктивний	1 год 45 хв
Заключний	<i>Контроль кінцевого рівня підготовки (ситуаційні задачі):</i> 1. Хлопчик, 10 років, скаржитися на біль у шії та суглобах, загальну слабкість. Гепатолієнальний синдром відсутній. В аналізі крові: Ер $3.1 \cdot 10^{12}/л$, гемоглобін 103 г/л, тромбоцитів $52 \cdot 10^9/л$, лейкоцитів $3,3 \cdot 10^9/л$, еозинофілів 0%, баластних клітин 4%, сегментоядерних нейтрофілів 32%, лімфоцитів 63%, моноцитів 1%, ШОЕ 52 мм/год.	Творчий	30 хв

	1. Який ймовірний діагноз? 2. Проведить диференційний діагноз. 3. Які додаткові дослідження потребує хворий? 4. Складить план лікування. Еталон відповіді: 1. Гостра лимфобластна лейкемія . 2. Диференціальний діагноз з лейкомоїдними реакціями, ідеопатичним ювенільним артритом, апластичною анемією, ідеопатичною тромбоцитопенією. 3. Мієлограма, цитохімічне, цитогенетичне дослідження. 4. Поліхіміотерапія за відповідним типу лейкемії протоколом. 2. Дівчина 15 років поступила із скаргами на збільшення шийних лімфатичних вузлів, слабкість. Лихоманки немає. За останній місяць отофарингіальних захворювань, порожнини рота не було. З анамнезу відомо, що у дівчинки є кошеня. При обстеженні передне і заднешийні лімфатичні збільшені, щільні, безболісні, не спаяні між собою і з оточуючими тканинами. Інші групи лімфатичних вузлів, розмірі печінки, селезінка не збільшені. В аналізі крові ер.4,5Т/л, гемоглобін 134 г/Л, лейкоцитів 12,4 Г/л, еоз 2, палич 4%, с/яд 69%, л-25%, ШОЕ 15 мм/год. 1. Яке захворювання у дитини з найбільшою вірогідністю? 2. Проведить диференційний діагноз. 3. Які додаткові дослідження потребує хвора? 4. Складить план лікування. Еталон відповіді: 1. Неходжінська лимфома, шийна форма. Іст. 2. Хвороба котятих подряпин (феліноз), токсоплазмоз, лимфобластна лимфома, Ходжінська лимфома, лимфаденіт. 3. Біопсія лимфатичного вузла з гістологічним дослідженням, імунологічне дослідження на токсоплазмоз, феліноз, герпесвіруси. 4. Поліхіміотерапія за протоколом. <i>Загальна оцінка навчальної діяльності студента</i>		
--	--	--	--

Рекомендована література:

Базова:

1. Nelson Textbook of Pediatrics, 2-Volume Set (Nelson Pediatrics) 21st Edition by Robert M. Kliegman MD, Joseph St. Geme MD, 2020, 5932 p
2. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. Том 1 / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. видання. Наукові редактори перекладу В.С. Березенко, Т.В. Починок. Київ: ВСВ «Медицина», 2019. Т.1-378с., Т.2- 426 с.
3. Педіатрія: підручник для студ. вищих навч. закладів IV рівня акредит/ за ред. проф. О.В. Тяжкої.- Вид. 5-те виправ. та допов.- Вінниця: Нова Книга, 2018. -1152 с: іл.
4. Педіатрія (неонатологія, гематологія, ендокринологія): Навчально-методичний посібник / За ред. О.П.Волосовця. – К.: МЕДПРИНТ, 2023. – 432 с.

Додаткові інформаційні ресурси:

1. <https://www.eu.elsevierhealth.com/nelson-textbook-of-pediatrics-2-volume-set-9781455775668.html>
2. <https://www.cancer.gov/types/leukemia/hp/child-all-treatment-pdq>
3. <https://emedicine.medscape.com/article/207631-workup#c17>
4. <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/4365-leukemia>

Питання для самопідготовки студента до практичного заняття:

1. Етіологічні фактори розвитку гомобластозів
2. Основні ланки патогенезу лейкемій та лімфом у дітей.
3. Класифікація гомобластозів згідно морфологічних, цитохімічних, імунофенотипичних, гістологічних та клінічних критеріїв.
4. Основні клінічні симптоми і синдроми лейкемій та лімфом у дітей.
5. Лабораторна діагностика гомобластозів.
6. Диференційна діагностика лейкемій та лімфом з лімфаденопатіями і іншими гомобластозами.
7. Принципи лікування гомобластозів.
8. Цитостатична терапія, механізм дії, ускладнення.
9. Динамічне спостереження за хворими на гомобластоз дітьми.

Методична розробка складена доцентом кафедри педіатрії №2 Грищенко Н.В.